

Vijfsterrendrugsopvang in Zuidoost

De nieuwe verslaafdenopvang in Zuidoost oogt als een hip reclamebureau. Een mooie kamer in een mooi gebouw geeft verslaafden privacy, rust en een prikkel om iets van hun leven te maken, is het uitgangspunt.

PATRICK MEERSHOEK

De afgelopen acht jaar leefde Andreas Blok afwisselend op straat en in de gevangenis. Geen tijd om naar terug te verlangen. Vooral op straat was het zwaar. "Ik sliep bij de taxistandplaats voor het Centraal Station. Dat is geen leven. Ik heb een klaplong opgelopen en ik was broodmager, maar nu ben ik gelukkig weer kerngezond. Ik ben altijd goed blijven eten en drinken. Dat is mijn redding geweest. Veel verslaafden doen dat niet. Zij gaan kapot. Ik kan mijn eigen verhuisdozen dragen."

En inderdaad, twee kartonnen dozen met persoonlijke bezittingen heeft de 56-jarige Blok op zijn kamer staan in de verslaafdenopvang aan de Flierbosdreef in Zuidoost, klaar om te worden overgebracht naar de nieuwbouw aan de overkant.

Blok, de leeggeruimde kamer rondkijkend: "Ik ben hier vier maanden geleden komen wonen. Eerst sliep ik met een ander op de kamer. Dat vond ik verschrikkelijk. Mijn kamergenoot deed niet aan persoonlijke hygiëne. Nadat hij was vertrokken, ging het beter."

Maar het is niet te vergelijken met zijn nieuwe onderkomen, honderd meter verderop. Tussen het politiebureau en het grenshospitium is door woningcorporatie Rochdale

'Ik ga liever vandaag dan morgen over. Dit is tien stappen vooruit'

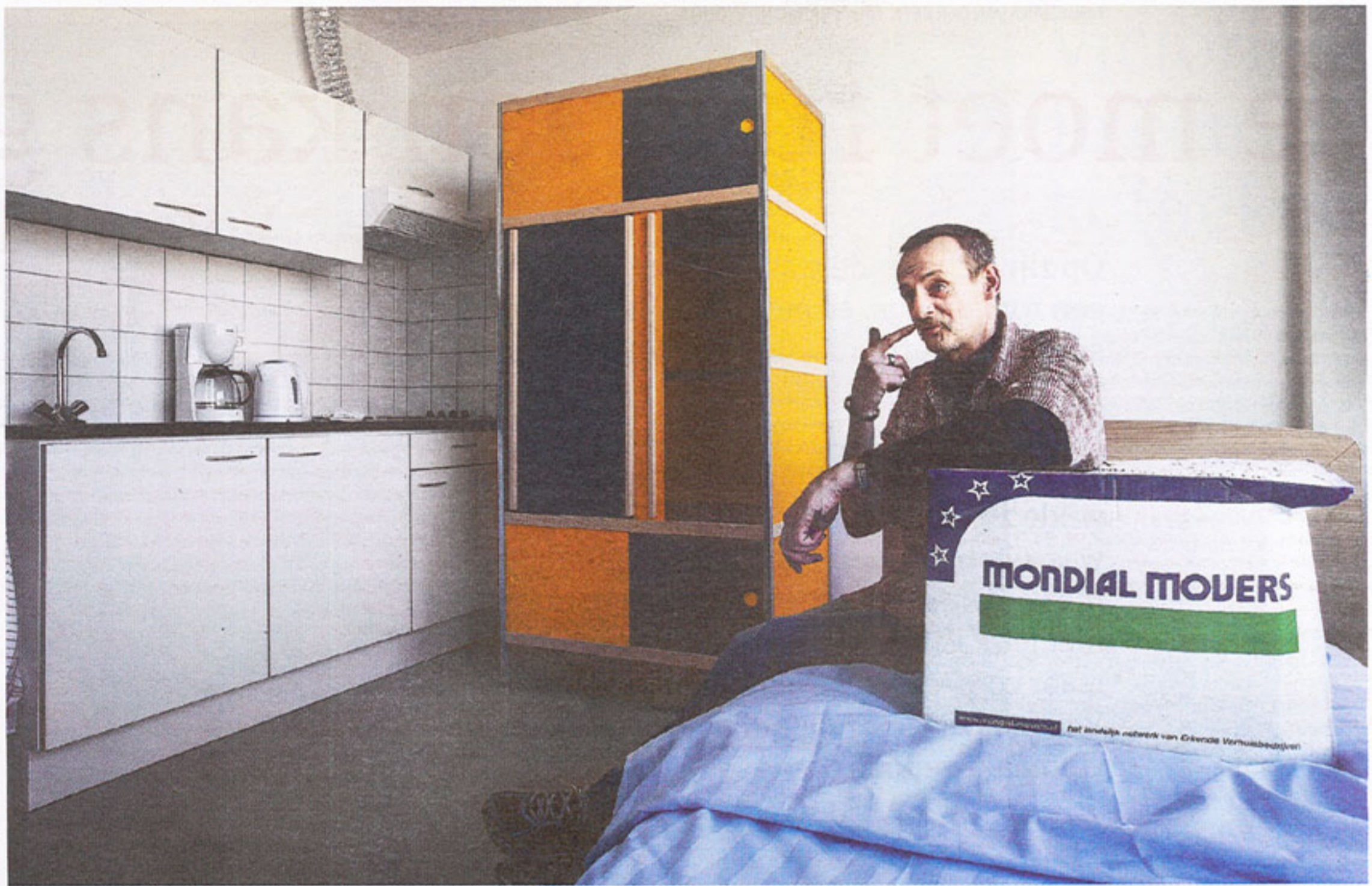
een verslaafdenopvang neergezet, een prachtig modern gebouw met heel veel glas dat plaats biedt aan bijna zestig verslaafden. Twintig kamers voor passanten en veertig kamers voor oudere verslaafden die op zoek zijn naar een rustige plaats om hun oude dag te slijten.

Mensen zoals Andreas Blok, die zich achterover laat vallen op zijn nieuwe bed in zijn kamer met uitzicht op het Bijlmerplein. "Een paleisje," zegt hij tevreden. "Hier kan ik honderd worden."

In zijn ruime kamer heeft Blok de beschikking over een bed, een kast en een keuken met een kookplaat, alles nieuw en fris. "Van mijn vriendin heb ik Surinaams leren koken. Roti, bruine bonen met rijst. Heerlijk dat ik nu mijn eigen eten kan klaarmaken."

Ook heeft hij een eigen televisietoestel, zodat hij niet meer met de andere bewoners verplicht naar Cartoon Network hoeft te kijken, maar kan afstemmen op zijn favorieten: kickboksen en voetbal.

De verhuizing naar het nieuwe onderkomen, een ontwerp van het hippe architectenbureau Atelier Kempe Thill, maakt Blok zelf niet mee. Met de andere bewoners gaat hij een dagje naar Texel, om te vissen op garnalen. De overgang naar een nieuwe woonomgeving is voor de verslaafden een stressvolle gebeurtenis, heeft de leiding besloten.

Andreas Blok (56) in zijn nieuwe kamer. 'Een paleisje. Hier kan ik honderd worden.'

FOTO'S MARC DRIESSEN

Na een dagje uitwaaien op de Waddenzee komen de bewoners terug naar Zuidoost, waar hun spullen naar hun nieuwe kamers zijn overgebracht. "Voor mij hoeft het niet, dat vissen op zee," merkt Blok op over het uitstapje. "Ik ga liever vandaag dan morgen over. Dit is tien stappen vooruit."

Nieuwsgierig bestudeert hij het in cellofaan verpakte welkomspakket dat voor alle bewoners op hun kamer is gezet: zeep, thee, koffie, chocolade en twee tandenborstels. Het valt hem meteen op dat er geen koffiefilters in het pakket zitten. "Waar zijn de koffiefilters," vraagt hij aan Koen Hendriks, teammanager van HVO/Querido in Zuidoost. "Die moet je zelf kopen," zegt Hendriks lachend. Blok, ontspannen: "Ach, die filters koop ik zelf wel."

Hendriks vervolgt de rondleiding door het gebouw, dat, eenmaal door de beveiligde poort en langs de receptie, een open en opgeruimde indruk maakt. Het hart van het gebouw wordt gevormd door de ontmoetingsruimte, dat zo op het oog ook heel goed de bedrijfskantine van een vlot reclamebureau zou kunnen zijn: een leef-

kuil vol tafels en stoelen in vrolijke kleuren, met aan de randen kussentjes op om te zitten. Op een podium tafels met computers, aan de andere kant een grote keuken.

De vergelijking met het reclamebureau loopt uit de rails bij het betreden van de gebruikersruimte, een opvallend kleine kamer waar de verslaafden hun drugs kunnen consumeren.

"We hebben bewust gekozen voor een kleine gebruikersruimte," zegt Hendriks. "In de oude opvang was de gebruikersruimte uitgegroeid tot een clubhuis. De bewoners woonden daar zo'n beetje. Dat leidde ook tot meer drugsgebruik. We hopen dat de verslaafden de ruimte alleen gebruiken om te gebruiken en daarna weer naar de ontmoetingsruimte of hun kamers gaan."

De opvang - bouwkosten: 3,5 miljoen euro - moet de bewoners in ruil voor een eigen bijdrage van 570 euro per maand in de eerste plaats rust en geborgenheid bieden en vervolgens prikkelen om de handen uit de mouwen te steken. Een vorm van dagbesteding is een voorwaarde om in het huis te mogen blijven, of dat nu een baantje als kartonprikker is of het afruimen van

de tafels in de ontmoetingsruimte.

"Onze filosofie is dat een mooie kamer in een mooi gebouw de verslaafden privacy en rust geeft," zegt Hendriks. "Onze harde kern heroïneverslaafden begint op leeftijd te raken. Ze zijn na twintig of dertig jaar gebruik misschien veertig of vijftig jaar oud, maar ze hebben het lichaam van een bejaarde. Zij hebben genoeg van het leven op straat

'We geven ze meer dan bed, bad en brood, maar verwachten ook meer'

als hosselaar. Ze verlangen naar rust en die vinden ze hier. Tegelijkertijd proberen we de kwaliteit van hun bestaan te vergroten door zinnige activiteiten aan te bieden. Dat kan werk op een boerderij buiten de stad zijn, maar ook het verzorgen van de tuin op het dakterras."

Zittend op dat dakterras - een prachtig leeg zwembad, afgezet met zeegroene badkamertegels - groeit de verwondering over de lange weg die de verslavingszorg in Zuidoost heeft afgelegd. In de vroege jaren tachtig kneep de politie nog een oogje dicht toen in de nabijheid van winkelcentrum Ganzenhoef een groep verslaafden een leegstaande keet in gebruik nam als gebruikersruimte. Ze doopten die om tot Ons Stekkie - een naam die eerder beelden oproept van een huisje op de volkstuin dan van een heroïnekeet.

Later ontwikkelde het initiatief zich tot sociaal beleid en kwamen op verschillende plekken in het stadsdeel gebruikersruimten te staan, sfeerloze containerwoningen die ter geruststelling van de omwonenden een tijdelijke plaatsing suggereerden, maar het niettemin tientallen jaren volhielden.

Hendriks: "In de jaren zeventig en tachtig waren heroïnegebruikers patiënten, vanaf de jaren negentig vooral veroorzakers van overlast. We zijn nu beland op het punt dat we verslaafden zien als mensen met

mogelijkheden. Die willen we benutten."

De huisvesting lijkt een perfecte spiegel van deze ontwikkeling. Zodra de bewoners van de verslaafdenopvang aan de Flierbosdreef hun intrek hebben genomen in hun nieuwe onderkomen, gaan de oude containerwoningen naast het Bijlmer Parktheater tegen de vlakte. Ook de gebruikersruimte aan de Elserijkdreef verdwijnt. De losse gebruikers die daar nog samenkomen, mogen gebruikmaken van de ruimte in de nieuwe opvang.

Twee jaar geleden opende het Leger des Heils al een fraai wooncomplex voor vijftig verslaafden, naast het nieuwe winkelcentrum De Kameleon. "Het is geen hotel," waarschuwt Hendriks. "We geven verslaafden meer dan het traditionele bed, bad en brood, maar we verwachten ook meer. Wij zijn niet alleen maar vriendelijk en lief."

"De bewoners krijgen begeleiding bij het zelfstandig wonen in de vorm van kooklessen en trainingen in sociale vaardigheden. Daar moeten ze iets mee doen. Zo niet, dan gaan we samen op zoek naar een andere plek."

Na tientallen jaren van enthousiast drugsgebruik en de daarmee samenhangende slijtage van lichaam en geest is voor veel verslaafden een terugkeer naar de maatschappij geen reëel perspectief. Zij kunnen hun oude dag slijten aan de Flierbosdreef. Voor anderen zal het een tussenstation zijn.

Ook Andreas Blok beschouwt zijn nieuwe kamer - paleisje of niet - als een tijdelijke halte. "Mijn vriendin zit in de opvang in de Poeldijkstraat. Ik mag daar nu niet meer komen vanwege een vechtpartij, maar het plan is om over een paar jaar samen een huisje te zoeken. Dat is mijn einddoel."

Tot die tijd rekt Blok erop dat zijn vriendin vaak naar Zuidoost zal komen om van zijn kookkunsten te genieten. "Ik werk als vrijwilliger bij de voedselbank, dus mijn koelkast is altijd gevuld."

Blok is er trots op dat hij zijn eigen verhuisdozen kan dragen.